

Uwagi na temat nowelizacji Kodeksu spółek handlowych

Streszczenie

Od wejścia w życie 1.1.2001 r. KSH był wielokrotnie nowelizowany. Nowelizacje nasuwają wiele uwag krytycznych. Obok zmian uwzględniających prawo unijne, zasadnych korekt i modernizacji, do KSH wprowadzono wiele nieprzemyślanych zmian. Popołniono także ewidentne błędy legislacyjne – do dzisiaj nie naprawione. Tak np.: [i] problemy stwarza brak w KSH właściwej regulacji prawnej pośredniej postaci spółki osobowej (między spółką cywilną a osobową spółką handlową wpisaną do KRS), tj. osobowej spółki handlowej w organizacji. Sytuacja wyglądała inaczej w okresie pierwszych 3 lat obowiązywania KSH – do czasu wprowadzenia zmiany w ustroju spółek osobowych przez dodanie nowego art. 25¹ § 1 KSH; [ii] w 2003 r. wprowadzono art. 183¹ KSH stanowiący, iż „umowa spółki może ograniczyć lub wyłączyć wstąpienie do spółki współmałżonka współnika w przypadku, gdy udział lub udziały są objęte wspólnością majątkową małżeńską”. Przepis ten wzorowany na konstrukcji art. 183 KSH, nie uwzględnia tego, że sytuacja, którą reguluje jest odmienna od występującej w art. 183 KSH; chodzi bowiem nie o stan przyszły, który nastąpi w razie ewentualnej przyszłej śmierci współnika, ale o stan, który już istnieje po stronie współmałżonków stosunku wspólności praw udziałowych w spółce z o.o. Jeżeli jednak już istnieje tego rodzaju wspólność udziału lub udziałów, to jest oczywiste, że obojgu współmałżonkom przysługuje status współwspólników tej spółki z o.o. i w konsekwencji zastosowanie znajduje art. 184 § 1 KSH o wyznaczeniu wspólnego przedstawiciela przez osoby współuprawnione do udziału lub udziałów w spółce z o.o. Jak widać, art. 183¹ KSH zawiera wewnętrzną sprzeczność – jeżeli udział lub udziały przysługują współmałżonkom wspólnie (a ta właśnie sytuacja jest objęta hipotezą normy prawnej zawartej w art. 183¹ KSH) to, po pierwsze, współmałżonkowi nie przysługuje status współnika spółki z o.o., ale jedynie status współuprawnionego z udziału lub udziałów (status „współwspólnika”); po drugie zaś – dyspozycja normy prawnej zawartej w art. 183¹ KSH nie może wyłączać „wstąpienia do spółki współmałżonka współnika”, bo ten współmałżonek jest już uczestnikiem tej spółki z o.o. (jako jej „współwspólnik”), podobnie jak każdy inny uczestnik wspólności udziału lub udziałów w spółce z o.o., o którym mowa w art. 184 § 1 KSH („współuprawnieni z udziału lub udziałów”); [iii] z początkiem 2009 r. zliberalizowano przepisy KSH dotyczące obu spółek kapitałowych; obniżono minimalną wysokość kapitału zakładowego spółki akcyjnej do 100.000 zł a spółki z o.o. do 5.000 zł. Taka koncepcja spółki kapitałowej w praktyce komplikuje funkcjonowanie spółki, ponieważ jeśli wspólnicy nie dokapitalizują spółki, natychmiast po rozpoczęciu działalności może powstać kwestia zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki; [iv] zawikłane i niekonsekwentne są nowe przepisy dotyczące pokrycia kapitału zakładowego spółek z o.o. tworzonych w systemie elektronicznym, oświadczeń zarządu o pokryciu tego kapitału i postępowania sądu rejestrowego w związku z uchyczeniami zarządu spółki w tym zakresie, a nieporozumieniem jest nieuwzględnienie konsekwencji zmian w art. 291 KSH regulującym odpowiedzialność członków zarządu spółki z o.o. za złożenie fałszywego oświadczenia o pokryciu kapitału zakładowego. Obecnie w obrocie występują spółki z o.o. o różnym reżimie odpowiedzialności członków zarządu za złożenie fałszywych oświadczeń o pokryciu kapitału zakładowego, zależnie od tego, czy zostały one utworzone w trybie zwykłym, czy w trybie „elektronicznym”; [v] w 2009 r. zmieniono też § 3 w art. 411 KSH, który obecnie stanowi, że statut spółki akcyjnej może istotnie ograniczyć prawo głosu akcjonariuszy dysponujących powyżej 1/10 ogółu głosów w spółce. Wypacza to naturę spółki akcyjnej wskutek dopuszczenia do istotnego ograniczania

wykonywania prawa głosu z akcji przekraczających limit głosów określonych w statucie spółki.; [vi] w 2011 r. dopuszczono zmianę formy prawnej działalności gospodarczej prowadzonej przez osobę fizyczną na formę prawną spółki kapitałowej (art. 551 § 5 KSH); w przepisach KSH o przekształceniach dodany rozdział zatytułowano wadliwie: *Przekształcenie przedsiębiorcy w spółkę kapitałową*, co polega na nieporozumieniu, bo żadna osoba fizyczna nie może się (legalnie) przekształcić w osobę prawną.

Słowa kluczowe: kodeks spółek handlowych, spółka osobowa, spółka handlowa, osobowa spółka handlowa w organizacji, spółka kapitałowa, przedsiębiorca, współwspólnik